

Ustawa o broni i amunicji

- nie tylko dla posiadaczy pozwolenia na broń !

Myśl przewodnia:

Nie trzeba mieć pozwolenia na broń, żeby wejść w problem wynikający z ustawy o broni i amunicji. Czasem wystarczy nieświadomie posiadać przedmiot, którego status prawny jest inny, niż sugeruje nazwa handlowa albo potoczne skojarzenie.

1. Nie trzeba mieć pozwolenia na broń, żeby naruszyć ustawę

Sama nazwa „ustawa o broni i amunicji” może sugerować, że dotyczy ona wyłącznie osób posiadających broń palną, pozwolenie na broń albo zawodowo zajmujących się strzelectwem. To jednak zbyt wąskie rozumienie.

W praktyce ustawa może dotyczyć także osób, które nie mają pozwolenia na broń, nie posiadają broni palnej i nigdy nie były członkami klubu strzeleckiego.

Dlaczego?

Ponieważ ustawa nie tylko reguluje pozwolenia na broń. Ona przede wszystkim określa, co w świetle prawa jest bronią, co jest amunicją, co wymaga pozwolenia, co wymaga rejestracji, a czego nie wolno posiadać bez jasnej podstawy prawnej.

2. Czym jest broń - krótkie uporządkowanie pojęć

W języku potocznym „broń” oznacza najczęściej przedmiot służący do walki, obrony, ataku, rażenia przeciwnika albo ochrony przed zagrożeniem. Takie rozumienie jest szerokie i intuicyjne. W prawie nie wystarcza jednak potoczne znaczenie słowa. Liczy się przede wszystkim to, czy dany przedmiot mieści się w definicjach i kategoriach wskazanych w przepisach.

Dla porządku warto odróżnić trzy poziomy rozumienia pojęcia „broń”:

- znaczenie potoczne i językowe - broń jako przedmiot służący do walki, ataku lub obrony;
- znaczenie historyczne i fachowe - broń jako określony rodzaj uzbrojenia, np. broń biała, broń palna, broń strzelecka, broń myśliwska, broń sportowa;
- znaczenie prawne - broń jako kategorie konkretnie wskazane w ustawach i przepisach wykonawczych.

To rozróżnienie jest bardzo ważne. W języku codziennym można powiedzieć, że coś „wygląda jak broń” albo „nie wygląda jak broń”. W prawie decyduje nie wygląd, lecz definicja ustawowa, konstrukcja, przeznaczenie, sposób działania, parametry techniczne albo kwalifikacja danego przedmiotu w przepisach.

W ujęciu językowym i encyklopedycznym broń biała jest zwykle rozumiana jako broń służąca do walki wręcz, na przykład miecz, szabla albo sztylet. W takim znaczeniu jest to pojęcie historyczne, wojskowe i opisowe. Ustawa o broni i amunicji nie obejmuje jednak każdej rzeczy, którą potocznie można nazwać bronią białą. Wymienia konkretne kategorie, na przykład ostrza ukryte w przedmiotach niemających wyglądu broni, kastety, nunczaki, określone pałki oraz kusze.

Ustawa o broni i amunicji wskazuje, że bronią jest między innymi:

- broń palna - w tym broń bojowa, myśliwska, sportowa, gazowa, alarmowa i sygnałowa;
- broń pneumatyczna - w rozumieniu ustawy urządzenie, które w wyniku działania sprężonego gazu jest zdolne do wystrzelenia pocisku z lufy albo elementu ją zastępującego, jeżeli energia kinetyczna pocisku opuszczającego lufę albo element ją zastępujący przekracza 17 J;
- miotacze gazu obezwładniającego;
- broń biała w kategoriach wskazanych w ustawie;
- przedmioty przeznaczone do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej - jeżeli średnia wartość prądu w obwodzie przekracza 10 mA.

Broń palna w rozumieniu ustawy to przenośna broń lufowa, która miota, jest przeznaczona do miotania albo może być przystosowana do miotania jednego lub większej liczby pocisków lub substancji w wyniku działania materiału miotającego.

Broń pneumatyczna w rozumieniu ustawy to urządzenie zdolne do wystrzelenia pocisku z lufy albo elementu ją zastępującego w wyniku działania sprężonego gazu, jeżeli energia kinetyczna pocisku przekracza 17 J.

Broń biała to pojęcie szersze i bardziej językowo-historyczne niż ściśle ustawowe. W słownikowym znaczeniu oznacza broń do walki wręcz, na przykład miecz, szablę albo sztylet. W ustawie znaczenie praktyczne mają jednak tylko te rodzaje broni białej, które ustawa wyraźnie wymienia.

Amunicja w rozumieniu ustawy o broni i amunicji odnosi się do amunicji do broni palnej. Natomiast w przepisach dotyczących wytwarzania i obrotu materiałami wybuchowymi, bronią, amunicją oraz wyrobami o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym pojęcie amunicji jest ujęte szerzej i obejmuje także m.in. granaty, miny, bomby, zapalniki, ładunki, lonty, środki pozoracji pola walki oraz inne środki przeznaczone do celów pozoracyjnych, ćwiczebnych, szkolno-treningowych, badań lub sportowych.

3. Broń to nie tylko pistolet, karabin i strzelba

W potocznym rozumieniu broń kojarzy się najczęściej z pistoletem, karabinem, rewolwerem albo strzelbą. Ustawa ujmuje ten temat szerzej. W art. 4 wskazuje nie tylko broń palną, ale również broń pneumatyczną, miotacze gazu obezwładniającego, niektóre rodzaje broni białej, kusze oraz określone urządzenia przeznaczone do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej.

To ważne, bo osoba bez pozwolenia może błędnie uznać, że skoro dany przedmiot nie jest pistoletem ani karabinem, to ustawa jej nie dotyczy. Tymczasem problem może wynikać z samej konstrukcji, przeznaczenia, parametrów albo sposobu zakwalifikowania przedmiotu.

Przykładowo, ustawa wymienia m.in. kastety, nunczaki, kusze, pałki posiadające zakończenie z ciężkiego i twardego materiału lub zawierające wkładki z takiego materiału, pałki wykonane z drewna albo innego ciężkiego i twardego materiału imitujące kij bejsbolowy oraz urządzenia elektryczne, których średnia wartość prądu w obwodzie przekracza 10 mA.

4. Środki pozoracji pola walki i pamiątki wojskowe - osobna strefa ryzyka

Obok ustawy o broni i amunicji istnieje jeszcze druga, bardzo praktyczna strefa ryzyka: środki pozoracji pola walki, wyroby pirotechniczne, granaty ćwiczebne, elementy amunicji, zapalniki, środki dymne, hukowe, łzawiące, wojskowe albo policyjne oraz inne przedmioty sprzedawane lub opisywane jako „pamiątki wojskowe”.

Nie każdy przedmiot nazwany przez sprzedawcę „ćwiczebnym”, „kolekcjonerskim”, „szkolnym”, „dymnym” albo „pozoracyjnym” jest automatycznie bezpieczny prawnie. W zależności od budowy, składu, przeznaczenia, pochodzenia i stanu technicznego taki przedmiot może podlegać przepisom o materiałach wybuchowych, pirotechnice, amunicji albo wyrobach i technologii o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym.

Szczególną ostrożność trzeba zachować przy rzeczach pochodzenia wojskowego lub policyjnego. Przepisy dotyczące działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania i obrotu materiałami wybuchowymi, bronią, amunicją oraz wyrobami o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym posługują się szerokim pojęciem amunicji. Obejmuje ono nie tylko klasyczne naboje, ale także m.in. granaty, miny, bomby, zapalniki, ładunki, lonty, środki pozoracji pola walki oraz inne środki przeznaczone do celów pozoracyjnych, ćwiczebnych, szkolno-treningowych, badań lub sportowych.

Dlatego w działalności klubowej najbezpieczniej przyjąć zasadę: nie przynosimy, nie przechowujemy, nie używamy i nie przyjmujemy żadnych granatów ćwiczebnych, środków dymnych, hukowych, zapalników, elementów amunicji ani środków pozoracji pola walki, dopóki ich status prawny, pochodzenie i dopuszczalność nie są jednoznacznie ustalone. To nie są rzeczy do „sprawdzenia później”.

5. Pozwolenie, rejestracja albo brak pozwolenia - to trzy różne sytuacje

Pierwszym błędem jest wrzucanie wszystkiego do jednego worka. W praktyce trzeba odróżnić co najmniej trzy sytuacje:

- przedmioty i kategorie, które co do zasady wymagają pozwolenia;
- przedmioty, które nie wymagają klasycznego pozwolenia, ale wymagają rejestracji;
- przedmioty, których posiadanie może być zwolnione z pozwolenia, ale nadal wymaga ostrożności, wiedzy i odpowiedzialności.

Przykładowo broń palną i amunicję do tej broni, poza wyjątkami wskazanymi w ustawie, można posiadać na podstawie pozwolenia na broń. Z kolei broń pneumatyczna w rozumieniu ustawy nie wymaga klasycznego pozwolenia na broń, ale można ją posiadać na podstawie karty rejestracyjnej broni pneumatycznej.

Dlatego zdanie „na to nie trzeba pozwolenia” nie kończy sprawy. Trzeba jeszcze zapytać: czy trzeba to zarejestrować, czy istnieją ograniczenia, czy trzeba posiadać dokument nabycia, czy przedmiot nie podpada pod inne przepisy oraz czy jego posiadanie nie będzie ryzykowne w konkretnych okolicznościach.

6. Broń pneumatyczna - przykład szczególnie ważny dla osób bez pozwolenia

Dobrym przykładem jest broń pneumatyczna, potocznie bardzo często nazywana wiatrówką. Wiele osób uważa, że „wiatróвка” zawsze pozostaje poza istotnymi obowiązkami. To błąd.

Ustawowy próg 17 J ma znaczenie zasadnicze. Jeżeli energia kinetyczna pocisku opuszczającego lufę albo element ją zastępujący przekracza 17 J, urządzenie wchodzi w definicję broni pneumatycznej z art. 8 ustawy i wymaga karty rejestracyjnej broni pneumatycznej. Jeżeli urządzenie tego progu nie przekracza, co do zasady nie jest „bronią pneumatyczną” w rozumieniu art. 8 ustawy, ale nadal nie powinno być traktowane jak zabawka.

Szczególne ostrożność trzeba zachować przy naprawach, serwisie i przeróbkach. Wymiana sprężyny, uszczelnień, podkładek, tłoka, zaworu, reduktora albo innych elementów może zmienić parametry urządzenia. Po nieumiejętnej naprawie albo tuningu może się okazać, że urządzenie przekracza próg 17 J, a właściciel nadal traktuje je jak zwykłą wiatrówkę bez obowiązku rejestracji.

Dotyczy to także konstrukcji PCP (Pre-Charged Pneumatic - broń pneumatyczna ze zbiornikiem wcześniej sprężonego powietrza; potocznie bywa mylona w zapisie jako „PCM”). W takich urządzeniach wymiana nieoryginalnych zaworów, reduktorów, zbiorników lub elementów odpowiedzialnych za ciśnienie może zmienić energię pocisku. Dlatego po istotnym serwisie, naprawie lub modyfikacji warto sprawdzić energię urządzenia i zachować dokumenty potwierdzające jego parametry.

Przestroga jest prosta: przy zakupie mocnej wiatrówki, szczególnie używanej, tuningowanej, sprowadzonej z zagranicy albo kupionej bez dokumentów, nie należy opierać się wyłącznie na

zapewnieniu sprzedawcy. Warto zachować dowód nabycia, sprawdzić parametry i w razie wątpliwości skonsultować sprawę z właściwym organem lub specjalistą, zanim zaczniesz się jej używać.

7. Amunicja to nie drobiazg

Osobnym i bardzo poważnym tematem jest amunicja. Ustawa definiuje amunicję jako amunicję do broni palnej. Kodeks karny przewiduje odpowiedzialność m.in. za wyrabianie broni palnej albo amunicji bez wymaganego uprawnienia oraz za posiadanie broni palnej albo amunicji bez wymaganego zezwolenia.

Dlatego nabój znaleziony w szufladzie, amunicja pozostawiona po zawodach, amunicja przekazana przez kolegę, stara pamiątka, elementy amunicji albo próby samodzielnego wytwarzania amunicji bez właściwej podstawy prawnej nie są drobiazgiem. To może być początek poważnego problemu prawnego.

Ten temat wymaga osobnego artykułu. W tym miejscu wystarczy zapamiętać jedno: amunicja nie jest zwykłym przedmiotem kolekcjonerskim. Nie należy jej przyjmować, przechowywać ani przewozić, jeżeli nie ma się pewności co do podstawy prawnej jej posiadania.

8. Nie wszystko, co można kupić, można bezpiecznie posiadać

W internecie, na giełdach, w sklepach militarnych i od prywatnych sprzedawców można spotkać wiele przedmiotów opisywanych jako kolekcjonerskie, obronne, treningowe, taktyczne, wojskowe, survivalowe albo pamiątkowe. Taki opis nie rozstrzyga jeszcze, czy przedmiot można bezpiecznie posiadać.

Szczególnej ostrożności wymagają przedmioty takie jak kastety, nunczaki, niektóre pałki, kusze, paralizatory, mocne wiatróvky, elementy amunicji, granaty ćwiczebne, środki dymne, hukowe, łzawiące, środki pozoracji pola walki oraz różnego rodzaju wojskowe lub policyjne „pamiątki”.

Najbezpieczniejsza zasada brzmi: nie kupuj, nie przyjmuj, nie przechowuj i nie przewoź przedmiotu, którego statusu prawnego nie rozumiesz. Dotyczy to szczególnie rzeczy pochodzących z niepewnego źródła, bez dokumentów, bez oznaczeń albo po przeróbkach.

9. Po co klubowiczowi taka wiedza?

Klub strzelecki powinien uczyć nie tylko celnego strzelania, ale też odpowiedzialności. Wiedza o ustawie o broni i amunicji chroni klubowicza, instruktora, prowadzącego strzelanie, zarząd klubu i całą społeczność strzelecką.

Dla osoby początkującej najlepszą drogą jest kontakt z klubem, legalna strzelnica, szkolenie i stopniowe poznawanie przepisów. Jeżeli ktoś chce sprawdzić, czy strzelectwo jest dla niego, może zacząć od strzelania pod nadzorem. Jeżeli chce się rozwijać, może zapisać się do klubu, zdobyć patent, licencję, startować w zawodach, a następnie ubiegać się o pozwolenie sportowe, kolekcjonerskie albo inne przewidziane prawem.

To jest droga bezpieczna, kontrolowana i legalna. Znacznie lepsza niż przypadkowe kupowanie w internecie przedmiotów, których status prawny okazuje się niejasny dopiero wtedy, gdy pojawia się problem.

10. Najprostsza zasada na koniec

Jeżeli nie masz pewności, czym dany przedmiot jest w świetle prawa - nie kupuj go, nie przyjmuj, nie przechowuj i nie przewoź, dopóki tego nie sprawdzisz.

Ustawa o broni i amunicji nie jest wyłącznie dla posiadaczy pozwolenia na broń. Warto znać przynajmniej jej podstawy, ponieważ nieświadome posiadanie niewłaściwego przedmiotu, amunicji albo urządzenia może prowadzić do bardzo poważnych konsekwencji.

W sprawach broni, amunicji i przedmiotów niebezpiecznych lepiej zapytać wcześniej, niż tłumaczyć się później.

Ten artykuł nie wyczerpuje tematu, ale pokazuje, dlaczego warto znać podstawowe pojęcia zanim kupi się, przyjmie, przewiezie albo zatrzyma w domu przedmiot o niejasnym statusie prawnym.

Bibliografia i podstawa prawna

Akty prawne

1. Ustawa z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji, w szczególności art. 1, art. 2, art. 4, art. 7, art. 8, art. 9 ust. 1, art. 9 ust. 4 oraz art. 13; tekst jednolity ogłoszony obwieszczeniem Marszałka Sejmu RP z dnia 21 marca 2024 r., Dz.U. z 2024 r. poz. 485; tekst opracowany przez Kancelarię Sejmu, stan wskazany w dokumencie na 30.03.2026.
2. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny, art. 263.
3. Ustawa z dnia 21 czerwca 2002 r. o materiałach wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego.
4. Ustawa z dnia 13 czerwca 2019 r. o wykonywaniu działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania i obrotu materiałami wybuchowymi, bronią, amunicją oraz wyrobami i technologią o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym, w szczególności art. 1-3 oraz art. 7.

Źródła językowe i encyklopedyczne

5. Wielki słownik języka polskiego PAN, hasło „broń biała” - definicja językowa: broń służąca do walki wręcz, np. miecz, szabla, sztylet.
6. Wielki słownik języka polskiego PAN, hasło „broń” - ujęcie językowe i przykładowe połączenia znaczeniowe, m.in. broń palna, pneumatyczna, sportowa, myśliwska, gazowa, atomowa, chemiczna, biologiczna.
7. Encyklopedia PWN, przykładowe hasła z zakresu dawnej broni białej, m.in. „pałasz” i „kordelas”, wskazujące historyczne i fachowe użycie pojęcia broni białej.

Uwaga redakcyjna: Materiał ma charakter edukacyjny i orientacyjny. Nie jest indywidualną poradą prawną. Jego celem jest całościowe naświetlenie problemu, wyłuskanie głównych zagadnień i wskazanie obszarów, które warto poznać przed kupowaniem, przyjmowaniem, przechowywaniem albo przewożeniem przedmiotów o niejasnym statusie prawnym.